

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Regimul proprietății în noua constituție. — Incercări zadarnice. — Situația. — Jurisprudențe comerciale. — Aviz. — *Bilanșuri:* Industria Aurului S. A. Abrud.

Regimul proprietății în noua Constituție.

Nu cunosc nici o definiție completă și definitivă dată de doctrină, de jurisprudență sau de legislația noțiunii de proprietate. De aceea, voi evita și eu să determin mai de aproape conținutul acestei noțiuni, limitându-mă a indica pe scurt notele ei caracteristice, pentru ca să arăt, apoi, regimul, la care a fost supusă proprietatea în noua noastră lege fundamentală.

Codul Civil Român, prin art. 480, definește astfel proprietatea: „Proprietatea este dreptul, ce are cineva de a se bucura și a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege”. Deasemenea, Codul Civil în vigoare în Transilvania, prin art. 353 și 354 încearcă să definească acest drept important al omului, atât în sens obiectiv cât și subiectiv, spunând:

„Tot ce este al cuiva, toate bunurile corporale și necorporale se numesc proprietatea sa (în sens obiectiv, art. 353),

iar prin art. 354 zice: „...proprietatea este facultatea, în virtutea căreia cineva poate dispune după plac de substanța și foloasele lucrului și poate exclude pe ori care altul”.

Nici legile romane sau mai bine zis dreptul roman nu a definit acest cuvânt. Autorii au încercat să-l concretizeze în următoarea formulă: „*jus utendi, fruendi et abutendi re sua*” ceea ce în românește se traduce: dreptul de a întrebuința lucrul său, de a se folosi și de a dispune de el.

Cred, că definiția Codului civil roman reprodusă mai sus este mai completă. Din toate însă, rezultă, că proprietatea este *un drept*, și anume unul dintre cele mai complexe și mai valoroase drepturi ale omului. Alături de îndrituirile personale nepatrimoniale, ca: îndrituirile referitoare la existența, caracterizarea și familia omului precum și drepturile politice, proprietatea este cel mai important drept dintre îndrituirile patrimoniale, deoarece conferă cele mai întinse avantaje. Din acest motiv, proprietatea a fost pe drept cuvânt, caracterizată *plena in re potestas*, când, bineînțeles, aparține unei singure persoane.

Pentru aceste considerațiuni se poate ușor înțelege preocuparea mea de a releva felul cum legiuitorul constituant român din 1938 a reglementat dreptul de proprietate.

Dreptul de proprietate este o manifestare, un aspect, un corolar sau o consecință logică a libertății individuale a omului în general și a cetățeanului, în special. De altfel, toate libertățile prevăzute de art. 10 Const. sunt urmări sau consecințe necesare ale dreptului de libertate individuală înscris în art. 12 din Constituție. Rațiunea, care a făcut pe autorii Constituției să recunoască anumite libertăți publice de primă importanță în viața socială și de stat, cum sunt libertatea conștiinței, a muncii, a învățământului, a presei etc., garantându-le prin texte formale, a determinat puterea constituantă să fixeze câteva principii călăuzitoare a legiuitorului ordinar în privința proprietății.

Trebue să recunoaștem dela început, că recenta Constituție a decretat unele norme noi cu intenția vădită de a consolida dreptul de proprietate individuală, fapt, care nu poate decât să bucure pe toți oamenii muncitori și cinstiți din țara noastră.

În adevăr, nu se poate concepe o viață socială prosperă fără ca produsul muncii oneste să fie deplin asigurat, iar autorul muncii să poată dispune, fie *inter vivos* fie *mortis causa*, cum ar vrea, de produsul muncii sale.

Textul, care constituie *sedes materiae* din Constituția română actuală este în art. 16. În primul alineat se decretează că „*proprietatea de ori ce natură precum și creanțele atât asupra particularilor cât și asupra statului, sunt inviolabile și garantate ca atare*“. Față de textul corespunzător din art. 17 al Constituției din 1923, noua Constituție adaugă că și creanțele asupra *particularilor* sunt inviolabile și garantate. Prin „*particulari*“, cred că constituantul a înțeles toate persoanele atât fizice cât și *juridice*, (societăți civile, comerciale, asociații, fundațiuni etc.) iar prin „*Stat*“, nu numai statul propriu zis ca persoană juridică independentă, în fruntea căruia este Guvernul, ci și județele, comunele, stabilimentele publice sau orice alt serviciu public dotat cu personalitate juridică. Numai această interpretare extensivă poate da textului reproduș adevărata lui valoare.

Dacă prin alineatul prim din art. 16 Constituția recunoaște existența proprietății garantându-o, prin alin. următor asi-

gură *exercițiul* dreptului de proprietate, spunând că *ori cine poate dispune liber de bunurile ce sunt ale lui, după normele prevăzute în legi*“. A dispune de un drept este a se folosi de bunul asupra căreia poartă acel drept, a exercita acel *ius utendi, fruendi et abutendi*, ...*secundum nostrae civitatis jura*, adică potrivit normelor prevăzute în legi. Dacă dreptul de proprietate este pivotul înțelegerii vieții sociale, instituit nu numai în interesul egoistic și exclusiv al individului ci și în interesul societății, apoi un principiu de simetrie și de dreptate socială demandă, ca exercițiul dreptului de proprietate să nu fie lăsat la suverană apreciere a individului fără nici o prealabilă reglementare. Romanii au cunoscut foarte de timpuriu restricțiile proprietății iar normele pe cari le-a decretat Dreptul Roman ca și toate sistemele moderne de drept dovedesc, că exercițiul dreptului de proprietate nu a fost niciodată și nicăiri complet liber. De altminteri, toate libertățile publice sunt reglementate prin regule prestabilite.

Bunurile făcând parte din domeniul public sunt administrate și înstrăinate după regulele și formele prevăzute în legi. Era aproape de prisos această dispoziție de ordin constituțional, deoarece persoanele juridice de drept public fiind înființate și organizate prin legi, patrimoniul lor se va administra și înstrăina după formele legilor respective.

O altă idee, care se desprinde din art. 16 este prohibiția, ce o pune legiuitorului de a putea înființa pedeapsa *confiscării averilor*. Regula era cuprinsă și în Constituția din 1923 (art. 15). Spre deosebire de aceasta din urmă, Constituția din 1938 creiază două excepțiuni, în cari se admite confiscarea averilor: cazurile de înaltă trădare și delapidare de bani publici. În adevăr, este just ca acela, care s'a făcut vinovat de una din aceste categorii de infracțiuni să fie privat de bunurile sale. Cu deosebire această măsură este mai justificată în caz de furt din averea publică. Individul care s'a îmbogățit în detrimentul patrimoniului comun al cetățenilor, trebue să fie deposedat, nu numai pentru restituirea pagubei cauzate în averea cetățenilor ci și pentru a da satisfacție sentimentului moral al oamenilor cinstiți.

Un alt principiu salutar prevăzut de Constituția noastră, cuprins și în cea din 1923, pe seama proprietății, care principiu nu este altceva decât o dezvoltare a garanției din alin. prim, este opreliștea de a expropria pe cineva de unul sau mai multe bunuri fără o contravaloare. Textul din alin. 4 spune precis și categoric: „Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire stabilită de justiție, conform legilor. Cu alte cuvinte, exproprierea nu se poate face decât în cazuri excepționale de interes public, dar totdeauna numai după ce proprietarul a fost în mod echitabil și în prealabil despăgubit. Dela această regulă nu există decât o singură excepție: confiscarea, în cazurile mai sus amintite.

În vederile și spiritul Constituției române, ori care bun din cuprinsul statului român poate deveni obiect de proprietate individuală. Prin art. 17 și 18 anumite categorii de bunuri sunt rezervate exclusiv proprietății sau domeniului public. Aceste bunuri nu pot fi apropiate de persoane particulare decât în cazurile, când din felurite motive nu mai fac parte din domeniul public. Tot ca o excepție la regula universalității proprietății trebuie considerată dispoziția din art. 27, alin. ultim Const. conform căruia străinii, adică persoanele cari nu sunt cetățeni români, nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra imobilelor rurale. Toate aceste excepții erau prevăzute și în Constituția din 1923.

Schițând pe scurt principalele reguli juridice cari stau la baza regimului proprietății în România, constatăm cu satisfacție că Noua Constituție pe lângă că a menținut dispozițiile bune din prima Constituție a României Mari dar a introdus câteva lucruri noi, menite, fără îndoială, să întărească și mai mult dreptul de proprietate individuală. Prin acest sistem al proprietății țara noastră va continua să se dezvolte mereu pe linia progresului alături de celelalte state civilizate.

Dr. SIMION MIȚEA.

Incercări zadarnice.

Printr'o lege specială s'a creiat anul trecut pe lângă Ministerul de Interne o Casă de Asigurare. Scopul esențial e stabilit în contractarea obligatorie a asigurărilor de incendiu a imobilelor statului, județului, comunei. Cu un cuvânt toate imobilele aparținând autorităților publice se asigură numai la Casa de Asigurare din Ministerul de Interne. Mai bine de un an de zile instituția aceasta a luat ființă. Întreprinderile de asigurare particulare cari posedau asigurări ale autorităților publice au fost obligate a renunța la acestea. S'au executat. Și toate contractele au trecut la întreprinderea statului din Ministerul de Interne.

În coloanele „Revistei Economice“ scriam atunci că noua întreprindere nu va fi viabilă și din lipsă de capital și fonduri suficiente nu-și va putea ajunge scopul, iar într'un caz de daună (incendiu) mai mare, asiguratul se va vedea în imposibilitate de a ajunge în posesia sumei reprezentând paguba suferită.

Abia a trecut un an de zile și anticipațiunile noastre se adevăresc.

Ministerul Educației Naționale printr'o circulară recentă recomandă tuturor comitetelor școlare din țară ca, asigurarea imobilelor, mobilelor, bibliotecilor și alte realități ce-ar poseda, să se facă la întreprinderile de asigurare particulare, deoarece instituțiile statului din cauza fondurilor reduse nu poate garanta despăgubirile unor eventuale daune provenite din incendiu.

Iată deci, că am avut dreptate când ne exprimam temerea că statul devenit asigurător nu va putea face față cerințelor asiguraților săi.

Comerțul de asigurare a luat la noi în țară o frumoasă dezvoltare, în ultimii ani. Și aceasta mulțumită intensei propagande pe care o susțin întreprinderile mari și serioase în cap cu „Dacia România“, „Prima Ardeleană“, „Naționala“ ș. a. Întreprinderile de asigurare existente au progresat mereu și la finea anului prezentau rezultate mulțumitoare. Din beneficiile rezultate an de an, aceste societăți și-au construit în diferitele orașe ale țării impozante edificii.

Geloși pe progresul marcat de societățile de asigurare particulare, unii din conducătorii statului au crezut că prin înființarea Casei de asigurare din Ministerul de Interne pot creia un însemnat izvor de venit statului. Ne place să credem că numai acest scop l-au avut în vedere.

Industria asigurărilor e complicată. Și cu atât mai mult pentru stat, când acesta devine asigurător. Iar un stoc de afaceri limitat nu poate garanta durabilitatea și nici soliditatea unei atari instituții.

Cu toate sforțările ce s'au făcut și se vor mai face, noi credem că până la urmă se va renunța la

Casa de asigurare a statului, lăsând particularilor întreaga libertate a comerțului de asigurări, iar statul convins fiind de utilitatea asigurărilor, poate contribui la propagarea ideii de asigurare în toate straturile sociale. Dar mai ales școala trebuie să fie aceia care să dea noțiunile elementare despre asigurare, cetățenilor de mâne ai țării.

Mai amintim aci, că în urma circularei Ministerului Educației Naționale de care pomenim mai sus, o școală secundară din Iași propune creșterea unei noi întreprinderi de asigurare, numai ca aceste contracte de asigurare să nu treacă în portofoliul societăților particulare.

Noua inițiativă ni se pare zadarnică. Iar comitele școlare nu-și vor da asentimentul cerut, având încă proaspăt în memorie cazul incendiului Liceului din Slatina, pentru despăgubirea căruia ministerul a lichidat bagatela sumă de unamie și ceva lei, când paguba suferită era evaluată la mai multe sute de mii.

Inițiativele oricât ar fi de frumoase, așa cum se pun, sunt irealizabile. După un an de experiență Ministerul Educației Naționale s'a convins și a dat lăudabila circulară.

Deci, să se renunțe la încercări, cari nepuțând fi traduse în fapt, pot compromite ideea de asigurare, care la noi are nevoie tocmai de contrariu.

ION OPRIS.

Situația.

Nouile măsuri financiare luate de dl M. Constantinescu, ministrul economiei naționale, continuă să preocupe toate cercurile economice dela noi. De multă vreme se așteaptă o îndreptare a situației economice. Dar mai cu seamă refacerea creditului părea mai arzătoare. Toate măsurile luate în anii din urmă n'au avut darul să producă o cât de ușoară ameliorare. La sate, în special, lipsa încrederii e de nedescris. Imprumuturile sunt inexistente. Săteanul care are lipsă neapărată de bani, nu-și poate procura decât dela băncile mari, dela orașe.

Nici particularii și cu atât mai puțin — în starea actuală — instituțiile de credit dela sate nu acordă împrumuturi. Ce fac atunci cu numerarul încasat din dobânzile împrumuturilor intrate în conversiune? Așa se întrebă cei cari cunosc mai puțin sau de loc starea reală a băncilor mici de pe sate. Din tot ce încasează instituțiile acestea, nu ajunge să se acopere nici impozitele către stat și nici regia redusă la minimum posibil.

Iar prin reducerea dobânzilor la $7\frac{1}{2}$ la sută acestea se văd în imposibilitatea de a mai ființa.

În coloanele acestei reviste noi am scris în urmăroase rânduri atrăgând atențiunea celor în drept asupra precarei situațiuni, care de ani de zile așteaptă o schimbare în bine, asta spre folosul populației și al țării.

Asociația Băncilor Mijlocii și Mici din țară a ținut recent o ședință, cu care ocaziune s'a examinat problemele actuale cari interesează viața băncilor.

În primul rând Consiliul a luat act cu mare satisfacție de hotărârea luată de dl guvernator Mitiță Constantinescu, ministrul economiei naționale prin abrogarea legii concordatului preventiv. Decretul prin care se abrogă această lege nefastă este o adevărată piatră de hotar în evoluția creditului și a vieții noastre bancare. Ea va contribui neîntârziat la înflorirea economică și financiară a țării. Asociația B. U. R. este în mod deosebit satisfăcută de oare ce de aproape 4 ani, luptă împotriva măsurilor excepționale, datorită cărora creditul și viața economică a suferit atât de mult, măsuri printre care figura și legea concordatului preventiv.

Exprimându-și deplina mulțumire față de această reformă, înfăptuită de dl ministru Constantinescu, care a început lupta pentru refacerea creditului încă de acum doi ani la Institutul de emisiune, asociația B. U. R. va continua să conlucreze cu toată hotărârea la însănoșirea completă a aparatului de credit, fără colaborarea căruia nu poate fi vorba de expansiunea economiei naționale.

A doua chestiune pe care consiliul a examinat-o a fost aceea a necesității intervenirii la forurile în drept a se obține prelungirea termenului în materie de fuziune a institutelor bancare, termen care a expirat luna trecută. Înlesnirile pe care le-a înscris autorul legii pe de o parte și evoluția vieții economice pe de alta a stimulat multe instituțiuni bancare să adopte soluția fuziunii, folositoare atât băncilor, cât și întregii vieți economice.

Nu este mai puțin adevărat însă că asemenea operațiuni cer timp, ele necesitând negocieri și cercetări care durează.

De aceea consiliul a hotărât să intervină la forul în drept, cu rugămintea de a se prelungi termenul pentru fuziunea băncilor.

Cercetând mai departe complexul nouilor măsuri financiare luate de d. M. Constantinescu, ministrul economiei naționale, consiliul B. U. R. a luat act de noul aspect al chestiunii dobânzilor.

Însfârșit consiliul B. U. R. a fost informat de marile dificultăți și cheltuelile exagerate prilejuite de complexitatea formalităților pe care sunt chemate să le îndeplinească astăzi băncile. Dacă și asupra marilor instituțiuni cu personal și mijloace suficiente aceste formalități sunt simțite la micile bănci care

n'au nici personal și nici afaceri prea mari și renumeratorii, aceleași formalități apasă ca una din cele mai grele poveri. Mulțimea formularelor și a statisticele ce trebuiesc prezentate la numeroase autorități ca și mulțimea publicațiilor și a taxelor necesită atâta personal de specialitate și atâtea cheltuieli încât numai cu foarte mare greutate le-ar putea face față.

Consiliul va trebui să intervină la locul în drept solicitând examinarea și rezolvirea prin simplificare a acestei probleme.

Impușinarea formalităților prin centralizarea datelor la o singură autoritate — ca C. S. B. sau la tribunal, sau la oficiul registrului de comerț, sau la institutul de statistică etc. — reducerea taxelor pentru publicarea bilanșului și simplificarea acestor formalități în sensul ca publicarea să nu fie obligatorie decât într-unul din cele două publicații. — Monitorul Oficial sau buletinul C. S. B. — iată două puncte pe care asociația B. U. R. le va susține cu tărie pentru că băncile mici nu au nici personalul necesar și nici nu pot suporta cu ușurință o cheltuială de zeci de mii Lei anual, cu taxa și plata personalului specializat.

Ne bucură faptul că Asociația B. U. R. se ocupă de problema aceasta. Dorim însă, ca, promisiunile ce se vor face să nu fie uitate, și prin măsuri drepte și cinștite viabilitatea băncilor mici dela sate să fie asigurată.

I. D. PITU.

Jurisprudențe comerciale.

CURTEA DE CASAȚIE, SECȚIA II.

Decizia Nr. 612—28 Iunie 1937.

Preș. D. Chiodariu, Cons.

Deschidere de credit în cont-curent. Caracterul juridic al operațiunii. — Calitatea de comerciant. Dacă există în timpul celor cinci ani de după retragerea din comerț. Soluțiune negativă.

MOTIVE:

Considerând că din nici una din cauzele contractului nu rezultă că părțile au înțeles să asimileze acest contract, intitulat „contract de deschidere de credit în cont-curent”, cu contractul, cu totul diferit ca substanță, denumit, „contractul de cont-curent”: că o asimilare de altfel nici n'ar fi fost posibilă, deoarece prin contract nu se convenea o concesiune reciprocă de credit, ci o concesiune unilaterală de credit; că stipulațiunile privitoare la încheierea trimestrială a contului și la comunicarea de extrase acre-

ditatului, nu sunt caractere specifice contractului de cont-curent, ci caractere ale metodei speciale de contabilitate convenită de părți a fi întrebuințată pentru trecerea în coloane de credit și debit a sumelor ridicate și restituite, metodă care este întrebuințată și în contractul de cont-curent, dar care e o simplă haină contabilă a contractului, care, ca atare, nu poate face a se confunda substanța celor două contracte; că deasemenea asimilarea nu poate rezulta — cum a spus și Curtea de Apel — nici din clauza privitoare la eliberarea de cambii pentru soldul debitor, deoarece eliberarea de cambii nu constituie o caracteristică exclusivă a contractului de cont-curent; că de altfel — cum s'a remarcat și de Curtea de Apel — asimilarea dintre cele două contracte a fost interzisă în mod formal și de părți, prin clauza prin care se prevede că înscrierea operațiunilor în cont nu produce novațiune, care, se știe, e un efect principal al contractului de cont-curent, fără de care nu se pot forma masele de debit și de credit, ce prin compensarea globală duc la formarea soldului; că așa fiind, instanțele de fond atunci când au spus că indivizibilitatea operațiunilor din cont nu rezultă nici din textul contractului dintre părți, și n'au denaturat înțelesul acestui contract, n'au săvârșit nici un exces de putere.

Considerând că odată ce a rămas stabilit că, nici în baza art. 372 cod. com., nici în baza textului contractului dintre părți, nu există indivizibilitate între operațiunile înscrise în cont, care, și ca remiteri din partea creditorului, și ca plăți din partea acreditatului, îi păstrează individualitatea, urmează a se conchide că instanțele de fond au fost îndreptățite să ia ca moment al contractării datoriei datele de 31 Octombrie 1930 și 23 Februarie 1931 când s'au ridicat sumele de câte 500.000 Lei, pentru care s'a înființat urmărirea, mai ales față de împrejurarea de fapt, constatată de instanțele de fond și neatacată de recurență pentru deturnare, că sumele ridicate de intimat, pe baza contractului, până în anul 1928 inclusiv, când acesta s'a retras din comerț au fost în întregime achitate de intimat în Septembrie 1929 și mai ales față de faptul, deasemenea constat de instanțele de fond și neatacat pentru denaturare, că noi ridicări de sume, pe baza contractului, intimatul n'a făcut decât în 1930 și 1931, când a ridicat sumele azi în discuțiune, singurele ridicate; că dar părțile din motivul II de casare, mai sus examinate, prin care se critică soluția instanțelor de fond, sunt neîntemeiate.

Având în vedere că în raport cu datele de 31 Octombrie 1930 și 24 Februarie 1931 luate ca moment al contractării datoriei, instanțele de fond au făcut constatarea că intimatul nu era comerciant.

Având în vedere că pentru aceasta instanțele de fond motivează: că prin certificatele Nr. 943—933 și

388—934 ale Percepției Cir. I. Ploești și cu autorizarea Nr. 3982—929 a Camerei de Comerț și Industrie Ploești și certificatul Nr. 11.845—934 al Grefii Trib. Prahova S. LL-a spre a face dovada, că în epoca dela 1 Septembrie 1929 până la 4 Decembrie 1932, când au fost ridicate sumele de bani pentru care s'a înființat urmărirea, intimatul n'a mai făcut nici un fel de comerț; că din cuprinsul jurnalului Nr. 10.362 din 2 Septembrie 1932, nu rezultă că la această dată intimatul mai era comerciant, ci rezultă că numitul a cerut și obținut lichidarea judiciară a datoriilor sale pe baza împrejurării că încetase comerțul și că nu trecuseră cinci ani dela acest fapt, lucru care — spune Curtea de Apel — rezultă și din depozitiile martorilor audiați și concordă și cu arătările din certificatele Percepțiilor și Camerei de Comerț, doveditoare de îndeplinirea formelor necesare lichidării și încetării comerțului; că deasemenea — mai spune Curtea de Apel — nici din jurnalul Nr. 12.615, din 4 Noembrie 1932, nu rezultă calitatea de comerciant a intimatului la această dată, deoarece pe de-o parte din nimic nu reiese că trecerea intimatului din lichidare în concordat preventiv, admisă prin suszizul jurnal, s'ar fi făcut pe baza constatării că intimatul, la 4 Noembrie 1932, era comerciant, iar pe de altă parte, pentru că trecerea din lichidare în concordat s'a făcut pe baza dispozițiilor din art. 59 din legea concordatului preventiv, care au operat deplin drept prin efectul abrogării legii de lichidare și care făceau inutilă constatarea calității de comerciant.

Având în vedere că prin o parte din primul motiv de casare recurenta critică această motivare a instanțelor de fond susținând că instanțele de fond au comis o eroare grosieră de fapt și un vădit exces de putere, denaturând cuprinsul jurnalului Nr. 10.362—1932, prin care se spune în mod formal că intimatul a dovedit complet calitatea sa de comerciant; că instanțele de fond au mai comis un exces de putere și atunci când fac afirmația că ea — recurenta — n'a dovedit calitatea de comerciant a intimatului la datele de 2 Septembrie 1932 și 4 Noembrie 1932, deoarece — spune recurenta — această dovadă era făcută cu propriile recunoașteri ale intimatului care, atunci când a solicitat lichidarea judiciară și concordatul preventiv, a invocat calitatea sa de comerciant, că prin afirmațiunea că trecerea intimatului din lichidare judiciară în concordat preventiv nu a făcut dovada calității acestuia de concordat la data de 4 Noembrie 1932, instanțele de fond — spune recurenta — au săvârșit un exces de putere, o omisiune esențială și o nemotivare, deoarece afirmațiunea în chestiune nu este însoțită de nici o motivare și a fost făcută fără a se avea în vedere că intimatul nu putea obține, nici lichidarea judiciară, nici concordatul preventiv, decât sub condiția esențială și dovedită de el că era comerciant; că în fine instanțele de fond con-

statând că intimatul nu era comerciant la datele de 2 Septembrie și 4 Noembrie 1932, au violat art. 1201 cod civil și principiile lucrului judecat izvorând din jurnalele Nr. 10.362 și 12.615, dela suszisele date, din care — spune recurenta — rezultă în mod categoric că intimatul, la ambele date, a fost judecat și considerat că a continuat să fie comerciant și după Septembrie 1929, până la pronunțarea susziselor jurnale, opozabile tuturor creditorilor.

Considerând că din cuprinsul jurnalului Nr. 10.362, din 2 Septembrie 1932, examinat în întregime, nu în pasagii izolate, și cercetat în raport cu actele și dovezile care-i stau la bază rezultă că lichidarea judiciară a fost acordată intimatului, nu pe baza faptului că acesta era comerciant la data jurnalului, ci pe baza împrejurării că numitul fusese comerciant și că dela data retragerii din comerț până la data jurnalului nu erau trecuți cinci ani, și intimatul, potrivit art. 707 cod. com., a fost cerut a fi declarat în faliment: că într'adevăr, jurnalul se întemeiază pe dispozițiile martorilor ascultați în cauză și pe certificatele Nr. 2299—931 și Nr. 29.591—932, prin care arată că intimatul s'a retras din comerț de mai puțin de cinci ani, și-a ridicat firma și a fost cerut a fi declarat în faliment; că dar nu poate fi vorba, din partea instanțelor de fond, de denaturarea jurnalului în chestiune și deci nici de eroare grosieră de fapt și exces de putere, atunci când se face constatarea că din jurnalul în chestiune rezultă că intimatul, la data jurnalului, nu era comerciant.

Considerând că nu poate fi vorba de exces de putere din partea instanțelor de fond nici în raport cu dispozițiunile legii lichidării judiciare a datoriilor comerciale, fiindcă dacă această lege cerea pentru obținerea beneficiilor instituției lichidării judiciare, condițiunea calificării de comerciant a petiționarului, nu este însă mai puțin adevărat că aceeași lege trebuia să-și găsească aplicațiunea — cum în cazul intimatului, — și în cazul comercianților retrași din comerț, care la data promulgării legii potrivit art. 707 cod. com., puteau fi încă declarați în faliment pentru datoriile din tirapul exercițiului comerțului, deoarece lichidarea judiciară a fost instituită pentru prevenirea falimentului, iar art. 18 din legea în chestiune prevede în mod formal că dispozițiile ei se completează cu dispozițiunile codului de comerț, printre care figurează și dispozițiile din art. 707.

Considerând că prin jurnalul Nr. 12.615 din 2 Noembrie 1932. Tribunalul a considerat pe intimat ca intrat de drept în concordat preventiv numai pe baza constatării că la data de 18 Octombrie 1932, când a fost promulgată legea concordatului preventiv numitul era în lichidare judiciară, lucru în totul justificat față de dispozițiunile art. 59 din suszisa lege,

prin care se prevede că beneficiul concordatului preventiv se recunoaște celor aflați în lichidare judiciară — cum era și intimatul — la data promulgării legii; că o constatare a calității de comerciant a intimatului nu era necesară și nici n'a fost făcută de tribunal, deoarece intimatul era în lichidare, nu pentru că era comerciant la data cererii, ci pentru că era retras din comerț de mai puțin cinci ani și fusese cerut a fi declarat în faliment; că dar, și dat fiind că prin alte expresiuni și Curtea de Apel face aceiași motivare, este de conchis că statutându-se că nici din jurnalul Nr. 12.615—932 nu rezultă calitatea de comerciant a intimatului, n'au fost săvârșite nici un exces de putere, nici o omisiune care să fie esențială și nici o nemotivare.

Considerând că odată ce s'a stabilit că prin jurnalele Nr. 10.362—932 și Nr. 12.615 din 1932 nu s'a făcut constatarea calității de comerciant a intimatului la datele acestor jurnale, urmează că instanțele de fond atunci când au spus că intimatul, nu era comerciant la acele date, n'au violat nici art. 1201 cod. civ., nici principiile lucrului judecat derivând din suszisele jurnale.

Considerând că față cu cele ce proced, părțile din primul motiv de casare referitoare la jurnalele citate și la lucrul judecat, sunt nefondate.

Considerând că prin altă parte a primului motiv de casare, recurenta mai susține că instanțele de fond au violat și au dat o rea interpretare a art. 707 cod. com., atunci când spun că intimatul, în decursul celor cinci ani dela retragerea din comerț, nu mai era comerciant, fiindcă — spune recurenta — art. 707 consideră tot comerciant, timp de 5 ani dela retragere, pe cel care s'a retras din comerț, prevăzând că acesta poate fi declarat în faliment în acest interval de timp.

Considerând că este adevărat că după art. 695 cod. com. nu poate fi declarat în faliment decât cel care este comerciant.

Considerând însă că dela această regulă generală, prin art. 707 cod. com., se fac două excepții pentru cazul comerciantului decedat, prevăzându-se, pentru primul caz, că comerciantul retras din comerț poate fi declarat în faliment timp de cinci ani dela retragere, iar pentru cazul II, când comerciantul încetat din viață poate fi declarat în faliment timp de un an dela acest eveniment; că dar în aceste două cazuri, pentru motive lesne de înțeles, legea a admis declararea, deși la data declarării cel declarat nu mai era comerciant, fie pentru că se retrase din comerț, fie pentru că încetase din viață.

Considerând că odată ce prin art. 707 nu se prevede — cum susține recurenta — că cel retras este considerat de lege tot comerciant timp de cinci ani dela retragere, ci se prevede, ca o excepție dela regula generală din art. 695 cod. com., cum că poate fi declarat în faliment și cel retras din comerț deși la data declarării nu mai este comerciant, este de conchis că instanțele de fond, atunci când au spus, pe baza art. 707 cod. com., că intimatul nu mai era comerciant în decursul celor cinci ani dela retragere din comerț, au dat o justă interpretare suszisului articol, că dar și această parte din motivul întâiu de casare este nefondată.

Considerând că față de cele expuse mai sus, urmează că sunt nefondate toate motivele de casare prin care recurenta critică considerațiunile pentru care instanțele de fond au găsit că intimatul n'avea calitatea de comerciant în momentul contractării datoriei; că în atare situațiune, și cum potrivit celor arătate, o examinare și a motivelor de casare privitoare la caracterul civil sau comercial al datoriei, este inutilă, concluzia care se impune e că recursul de față e nefondat și călă a fi respins cu 5000 (cinci mii) Lei cheltueli de judecată.

AVIZ.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a. Cluj, strada Regina Maria Nr. 1, angajează funcționar cu practică de bancă. Să pretinde absolvirea unei școli comerciale sau licența unei Academii comerciale precum și dovedirea satisfacerii obligamentelor militare.

Ofertele scrise cu mâna proprie a petentului se vor înainta la sediul central Cluj.

Imprimare, Registre, Rechizite, etc. etc.

Procurați

NUMAI dela

„Dacia Traiană“

Piața Unirii Nr. 7.—Telefon Nr. 168.

„INDUSTRIA AURULUI“ S. A., ABRUD

CONVOCARE.

Domnii acționari ai soc. an. „INDUSTRIA AURULUI“ în Abrud, se convoacă prin aceasta la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în ziua de 3 Iunie 1938, la orele 16, iar în caz de neconstituire în ziua de 11 Iunie 1938, la orele 16, la sediul societății, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de ad.-ție și a Comitetului de censored, bilanțul anului de gestiune 1937;
3. A stabili Bilanțul anului 1937 cu o pierdere de Lei 868.384;
4. A decide asupra locurilor vacante din Consiliul de Administrație;
5. Fixarea jetoanelor și a diurnelor;
6. Eventuale propuneri făcute în cadrul statutelor.

Abrud, la 8 Mai 1938.

Consiliul de administrație.

NOTĂ. Acțiunile se vor depune în sensul articolului 1, 2, al statutelor la casa noastră și la toate băncile membre ale „Solidarității“.

Activ.	Bilanț general, încheiat la 31 Decembrie 1937.		Pasiv.	
	Lei	b.	Lei	b.
Acționari	212.350	—	Capital	10.000.000
Casa	39.265	—	Spese de fondare	4.877
Teritoriul miniere	5.100.000	—	Răscumpărări de părți	73.780
Clădiri	2.000.000	—	Diversi Debitori	1.074.188
Imobile	700.000	—	Escompt	3.426.480
Modiliar	38.055	—		
Linia industrială	440.000	—		
Galerii și puțuri	1.100.000	—		
Mașini	2.800.000	—		
Unelte și utenzilii	130.000	—		
Instalația electrică	1.138.000	—		
Depuneri proprii	13.271	—		
Pierdere	868.384	—		
	14.579.325	—		14.579.325

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	Lei	b.	Lei	b.
Salarii	215.000	—	Aur	3.533.838
Interese de escompt	232.346	—	Pierdere	868.384
Impozite	288.770	—		
Spese generale	175.051	—		
Materiale	1.077.001	—		
Plata muncitorilor	2.414.054	—		
	4.402.222	—		4.402.222

Abrud, la 31 Decembrie 1938

Pentru contabilitate:

ss. Dr. Ioan Pop, ss. Ing. Damian David, ss. Ionel David, ss. Elena Balta, ss. Augustin David.
președ. Cons. adm. dir. adm. casier.

ss. Dr. George David, ss. S. Dr. Borza, ss. Ing. Lucian Borza, ss. Dr. Victor Stanciu.
ss. Ing. Vasile Lazar, ss. Dr. Gheorghe David.

S'au controlat conturile de mai sus și s'au găsit în deplină consonanță cu registrele purtate în regulă.

Abrud, la 8 Mai 1938.

ss. Dr. Zeno Borza, ss. Damian Pop, ss. Ioan Fodoreanu, ss. Dr. Candin Pop, ss. Emil A. Chiffa.